

Temat: Rozpad ZSRR

W 1985 roku nowym sekretarzem generalnym KPZR został Michaił Gorbaczow, który zdecydował się na odprężenie w polityce zagranicznej i wprowadzenie reform w kraju zmierzających w kierunku demokratyzacji życia politycznego. Chciał również dokonać zmian w gospodarce poprzez przestawienie przedsiębiorstw na własny rozrachunek. Podstawą zmian była „głasność”, czyli jawność, i „pierestrojka”, czyli przebudowa. Gorbaczow wyróżniał się na tle przywódców radzieckich (zwłaszcza ostatnich). Był znacznie młodszy – w chwili obejmowania funkcji sekretarza generalnego KC KPZR miał 54 lata. Sprawiał wrażenie otwartego, spokojnego, wzbudzał sympatię.

Efektom „jawności” było zachwianie monopolu informacyjnego w ZSRR. W gazetach, programach telewizyjnych pojawiały się treści do tej pory zakazane. Publikowano pisarzy zagranicznych, ukazywały się wspomnienia z wojny afgańskiej, pisano o zbrodniach stalinowskich i leninowskich, o korupcji w ZSRR itp.

Gorbaczow miał nadzieje, że powiew wolności, który nastąpił w ZSRR, zachęci społeczeństwo do działania także na polu gospodarczym, że demokratyzacja życia politycznego wyzwoli kreatywność i chęć wspierania rozwoju „nowego państwa”, zwłaszcza że elementy tej wolności były widoczne: zlikwidowano część łagrów, zwolniono ludzi z więzień, a na przełomie maja i czerwca odbył się I Zjazd Deputowanych Ludowych (superparlamentu, do którego przeprowadzono kampanię wyborczą, choć na podstawie „zaakceptowanych odgórnie” list wyborczych). Po raz pierwszy jednak wybrano nie ciało partyjne, lecz organ państwowy cieszący się poparciem społecznym. Zniesiono również art. 6 konstytucji radzieckiej, gwarantujący kierowniczą rolę w państwie partii komunistycznej. 15 marca 1990 roku Gorbaczow został wybrany na prezydenta ZSRR.

Wprowadzona demokratyzacja pociągnęła za sobą powstanie ruchów narodowych i obudzenie aspiracji państw wchodzących w skład ZSRR. Trochę wbrew woli Gorbaczowa ZSRR się rozpadł, ale „pociągu przemian” nie dało się już zahamować. Trudno było też objąć nad nimi kontrolę.

Szczególnie silną pozycję miały władze Federacji Rosyjskiej z Borysem Jelcynem na czele. W maju 1990 roku został on przewodniczącym Rady Najwyższej (parlamentu Federacji Rosyjskiej), a w czerwcu 1991 roku pierwszym prezydentem Rosji. Jeszcze w 1990 roku Rada Najwyższa Rosji uchwaliła „deklarację suwerenności”. Dokument ustanawiał wyższość prawa rosyjskiego nad radzieckim.

W polityce zagranicznej Gorbaczow doprowadził do zahamowania wyścigu zbrojeń i odprężenia w kontaktach z USA i Zachodem. Między innymi w 1987 roku podpisany został układ o ograniczeniu zbrojeń. Gorbaczow kilkakrotnie spotkał się z Ronaldem Reganem – prezydentem USA.

Jeszcze wcześniej (w 1990 r.) Gorbaczow podpisał w Paryżu wraz z krajami KBWE układ o ograniczeniu zbrojeń konwencjonalnych. 28 czerwca tego roku doszło do rozwiązania RWPG, a 1 lipca – Układu Warszawskiego. Blok państw demokracji ludowej przestał istnieć.

Pytanie1

Na podstawie tekstu wymień zmiany jakie zaszły w ZSRR za czasów rządów Gorbaczowa

Pytanie 2

Na podstawie mapy i informacji z innych źródeł wymień kraje powstałe w wyniku rozpadu ZSSR

Odpowiedzi proszę przysłać do 5 czerwca 2020 r. na mój adres e-mail